

Afrapportering til af projekt

**”Vi skaber fællesskaber, som sorterer, genbruger og
minimerer ressourcer”**

– en del af ”Grønne Affaldsfællesskaber 2024”

**Af Miljøpunkt Indre By & Christianshavn i samarbejde med
beboere og gårdlaug i Torvehallerne-Karréen med støtte af
Københavns Kommunes Teknik- og Miljøforvaltning.**

Baggrund

Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, TMF, inviterede kommunes miljønetværk for lokale miljømedarbejder i lokaludvalg og miljøpunkter, samt Områdefornyelsens klimamedarbejdere, til intromøde og dialog om projektet Grønne affaldsfællesskaber i efteråret 2025.

Med de lokale miljø- og klimamedarbejders tætte samarbejde og dialog med borgere og kendskab til, hvad der rører sig i lokalområderne, ønskede TMF at høre vores tanker og idéer til, hvordan vi sammen kunne bidrage til at realisere borgerdrevne affaldsprojekter i 2024, med støtte fra Københavns Kommune. Først var der en introduktion til indsatsen og hvilke projekter, der kunne deltage, herunder formål/koncept, deltagere, rammer, roller, proces, tidsplan, budget, økonomi og sparring om projekter.

Formålet med projekt ”Grønne affaldsfællesskaber”

En væsentlig del af grundlaget for projekt ”Grønne affaldsfællesskaber” fremgår af Københavns Kommunes ” [Tillægspakke til Cirkulær København 2022-2024](#) og [Cirkulær København - Ressource- og Affaldsplan 2024](#)” og handler om initiativer til at øge borgernes affaldssortering.

Miljøpunkt Indre By & Christianshavn udarbejdede, inden for den af forvaltningens udstukne ramme, projektet ”Vi skaber fællesskaber som sorterer, genbruger og minimere ressourcer” og havde fokus på samarbejde med to boligkarrere ved Torvehallerne og Israels Plads, og modtog tilsagn om støtte på godt 180.000 kr. sidst i november 2024.

Samarbejde med gårdlaug og beboere i to boligkvarterer

Vi har indledningsvis involveret medlemmer fra bestyrelser og udvalgte beboere primært et gårdlaug, Rømersgade 15 ved Torvehallerne og sammen arbejdet med at skabe affaldsfællesskaber med så mange beboere så muligt. Vi har tilrettelagt og afholdt workshops, om både konkrete udfordringer med at sortere affald til genanvendelse i hjemmet og i gården, hvad kan genbruges, fremme byttekultur og bytte i gårdene og i sidste ende minimere affaldsmængder og beholdere, som giver plads til f.eks. leg, ophold og/eller grønt i gården mm. Miljøpunktet ville på tværs af gårdene – og give ”den videre” til næste gårdlaug/beboerforening, om at være med i projektet. (Bilag 1 og 2)

Resultatet af projektet, og de øvrige projekter som har fået tilsagn, skal bruges som en drejebog og et redskab, som kan gives videre til nye boligområder og beboerforeninger lokalt og i København. De ville sammen med Miljøpunkt Indre By & Christianshavn opbygge et fællesskab og kvalitet omkring at sortere affald, og på sigt mindske affaldsmængder, som i højere grad vil opfattes som ressourcer.

Nærmer om indsatserne i projektet:

- At skabe et fællesskab omkring ”ressourcen” i gården
- Viden om at sortere.
- Hvad er affald, som kan genanvendes?
- Hvilke tiltag kan mindske affaldsmængderne?
- Hvad er restaffald – og hvad er genanvendelse og genbrug/bytte?
- Kan vi spare penge og antal affaldsbeholdere med sortering og mindre affald?

Projektet var planlagt opstartet den 1. januar, men blev på grund af udfordringer med tildeling af støtten fra kommunen, udskudt til 1. august 2024 med ejendommene ved Torvehallerne og Vendersgadekvarteret og skulle efterfølgende omfatte ejendommene ved Israels Plads. Trods flere tiltag har kun få repræsentanter for beboerne i ejendommene ved Israels Plads deltaget i vores fælles workshops.

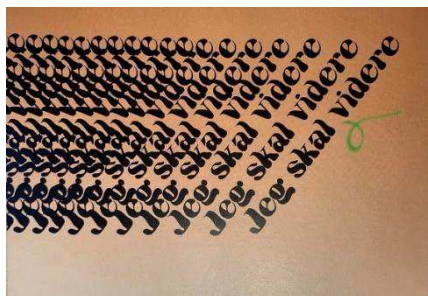
På baggrund af den forsinkede opstart af projektet blev tidsplan og projekt tilrettet i samråd med forvaltningen og afgrænset til at arbejde ejendommene ved Torvehallerne/Vendersgade, som vil give læringen videre til nabo-karréen efterfølgende.

”Giv den videre”

Erfaringerne fra projektet er ment som en erfarings- og viden opsamling, som kan gives videre til andre karréer og boligforeninger. De erfaringer vi har høstet, har vi samlet på en side på vores hjemmeside, som man kan komme ind på via en QR-kode. For at prøve en ny tilgang til hvordan vi kan komme bredere ud med vores budskaber valgte vi denne QR-løsning, og at distribuere nogle korte budskaber via et postkort.

Vi mener, at denne løsning er mere bæredygtig og lettere at dele end en pjece. Den er også let at tilgå for borgerne via links direkte til steder, hvor de kan få information og hjælp til den viden og de foreslåede tiltag, som projektet har vist os, der er brug for.

Postkortet

Postkortet til Grønne Affaldsfællesskaber

GRØNNE AFFALDSFÆLLESSKABER

d. 24. Februar 2024 i Bethesda, Rømersgade 17

Program:
 Kl 10.30: Snacks, kaffe, te og hygge – Børne-workshop starter
 Kl 11.00: Velkommen og kort oplæg om baggrund og mål
 Kl 11.15: Fremvisning af eksemplarer og eksisterende grupper
 Kl 11.30: World Café (3 runder af 10min)
 Kl 12.00: Pause (plancher samles ind og temaer identificeres)
 Kl 12.30: Temaer præsenteres
 Kl 12.45: Grupper etableres for hhv hver karré. Der aftales kommunikation og 1. mødedato
 Kl 13.15: Alle grupper præsenterer sig, og deler første skridt
 Kl 14.00: Lidt fællesspisning for dem der kan (ca til kl 14.30)

INVITATION!
 Kom til World Café og drøm med. Måske er DIN idé og hjælp lige det der skal til!
 2. trin i vores fælles projekt om at få mere plads og hygge i baggårdene gennem ideer og projekter ved at gøre vores affalds- og ressourcensortering bedre.

Miljøpunkt Indre By & Christianshavn og gårdlaugene vil gennem fælles planlægning, hvor alle lejere, ejere og beboere i de to karréer omkring Vendersgade – hhv Torshøj Plads og Torvehal karréerne – kan deltage.

Inviter din nabo og hele din husstand! Der vil være aktiviteter for børn mens de voksne tænker stort.

Hvad skal der ske med dit og dine nabos affald og genbrug? Hvordan får vi mindre skrald og mere hygge?

Vel mødt
 Tania Artober, projektleder
 e-mail: tanya.arto@kbh24.dk

MILJØPUNKT
 INDRE BY & CHRISTIANSHAVN

INVITATION: PROJEKT AFFALDSFÆLLESSKABER

STED: Bethesda, Rømersgade 17
 DATO/TID: d. 4. feb. 2024 kl 12-13

RØMERSGADE BLOKKEN:
 Kom med og hør om det nye projekt, som vi i de to store gårdlaug i Vendersgadekvarteret vil skabe omkring affaldsfællesskaber.

Københavns Kommune har givet penge til projektet, hvor beboerne kan arbejde sammen i og på tværs af gårdene, og til sommer give vores erfaringer videre til de næste og andre gårdlaug/beboerforeninger i kommunen.

Vi skal sammen med Miljøpunkt Indre By & Christianshavn arbejde på (og videre) med at opbygge fællesskaberne og kvalitet omkring at sortere affald, og på sigt mindske affaldsmængder, som i højere grad vil opfattes som ressourcer.

Derfor inviterer vi til et sideløbende og overlappende forløb med workshops og arrangementer, en i hver forening, som så kan samarbejde hvor det giver mening.

Det hele skal ske inden sommerferien, så det er bare om at komme i gang.

Kom og hør mere, stil spørgsmål og mød dine naboer. Vi ses

Gårdlaugene og Miljøpunkt Indre By & Christianshavn

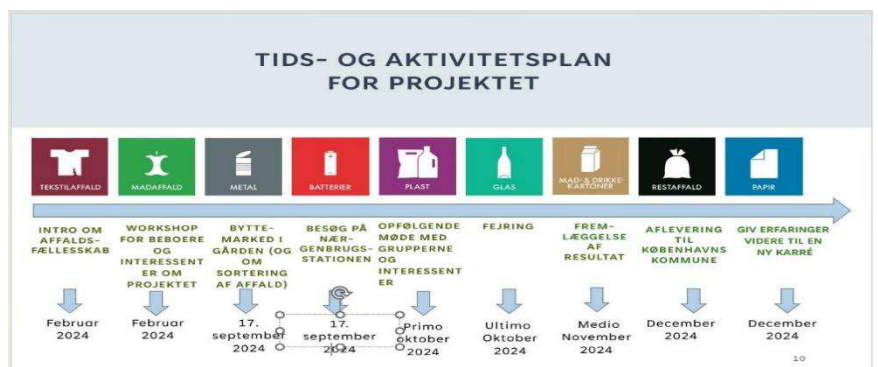
Udskyldelsen af projektet betød også, at vi har måtte ændre i nogle af de måder vi først havde planlagt at arbejde på. Selvom vi har fået en del af vores viden bekræftet, skal arbejde med af beboergrupper og hvor og hvordan vi bedst mødes med de forskellige beboergrupper, også ift. generationer. Denne viden kan vi bruge og arbejde videre med i vores næste indsatser.

En anden vigtig viden og erfaring vi har fået i projektet er, at de tiltag og værktøjer, som vi har anvendt og som kan fremme affaldssortering i en boligkarre, ikke blot kan benyttes i en anden karre. Beboerne skal selv ”gå vejen”, mødes, udveksle deres erfaringer og ønsker og her skabe et nyt fællesskab, skabt med afsæt i dem selv. De værktøjer og processer, som vi har arbejdet med og tilrettet undervejs, er altså ikke statiske, men kan benyttes og videreudvikles både af andre Karréer, boligselskaber, aktive borgere, forvaltning og andre Miljøpunkter. Nye erfaringer kan desuden i forbindelse med vores fremtidige indsatser implementeres og deles løbende på vores hjemmeside, som er tilgængelig for alle.

Første tid- og aktivitetsplan

Tilrettet tids- og aktivitetsplan

5 vigtige læringspointer i projektet:

- 1) Ildsjælene er de vigtigste at finde og fastholde. Processen skal være **KORT** og overskuelig for deltagerne - mindre proces. Der er ingen tvivl om at udsættelsen betød, at luften gik af ballonen for de ildsjæle, der først engagerede sig, og det var ikke muligt at få det samme momentum på projektet igen som da vi startede op først i januar.
- 2) Direkte kontakt til beboerne er alfa og omega! Der skal samles kontakt-info på dem, der melder sig, inviteres til Facebookgruppe(r), og indhentes viden om, hvor anden info imellem beboerne løber allerede, så man helst kan tappe ind i den strøm. Flyers opsat i opgange eller uddelt er det, der virker bedst uden direkte kontakt.
- 3) Der skal være mere end én kontaktperson i projektet i modtager-enden. Undervejs i projektet blev der udpeget en ny bestyrelse i Gårdlauget og der gik derfor noget tid inden deres konstituering og mulighed for at være med i projektet igen. Dette betød også forsinket deling og udsendelse af information om arrangementer, invitationer mm.
- 4) Hvis ikke en beboer allerede er engageret i affald, som bestyrelsesmedlem eller professionelt, er affald ikke noget man nødvendigvis forholder sig til. Derfor er det vigtigt at starte med de beboere, som er interesseret og som kan bidrage til at skabe et fællesskab omkring affald, sortering og genbrug. De som ikke er med i opstarten kan så kobles på "Affaldsfællesskabet" gennem andre initiativer, som fx bytterum, cykelreparation, cykel oprydning og begrønning af fællesarealerne, som måske er inden for deres interesseområde.
- 5) Folk finder det stadig svært at sortere i hjemmet. De vil gerne, men har også svært ved at finde den information og viden, de har brug for, for at blive bedre til at sortere – og vide, at det nytter noget. Der er brug for kort vej til information og læring.

Stemmingsbilleder, og Karsten fra Gårdlauget modtager postkortet til ophængning i gården.

Samarbejde med studerende fra Aalborg universitet

Miljøpunktet har i januar og foråret samarbejdet med studerende fra Aalborg Universitet. Studiegruppen har indledningsvis fået vores projekt og deltaget i workshops og har herefter, med udgangspunkt i en livscyklusanalyse for en sofa, udviklede et værktøj, der gør det nemmere for beboerne i fællesskab at forbedre affaldssortering og øge genbrug ved at se affald som en ressource.

Manglen på "rigtig" håndtering af storskrald i boligkarren fører ofte til, at beboerne efterlader deres stort indbo i uegnede områder, hvilket får andre beboere til at føle sig irriterede.

Formålet med studieprojektet var at undersøge, hvordan vi kan støtte Gårdlauget i at opbygge en følelse af fællesskab blandt beboerne gennem bedre kommunikation, for at forbedre håndteringen af stort indbo og opnå en lavere miljøbelastning.

Link til rapporten [Grønne Affaldsfællesskaber Rapport](#)

Følg med på vores facebook-side for mere information

KÆRE BEBOERE

Hjælp en gruppe studerende

Vi er en gruppe studerende fra Aalborg Universitet i KBH, som laver et projekt om grønne affaldsfællesskaber i din boligkæde. Grønne affaldsfællesskaber handler om, hvordan vi i fællesskab kan reducere vores affald.

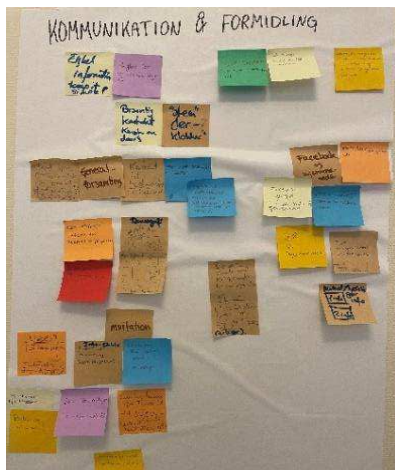
Vi søger informanter til interview og vil gerne høre om din oplevelse om grønnere affaldssystemer såsom deleordninger, bedre storskraldssystemer, skraldesortering osv.

Vi er fleksible og kan både mødes hos dig, nærliggende café eller over telefonen.

Vi kan kontaktes på mail: plan-24-bd-4-gruppe6@student.aau.dk

Vi håber at høre fra jer, så vi kan gøre jeres affaldssystem endnu bedre.

Bedste Hilsner
Line, Caroline, Lukas, Marcel, Simon & Frida

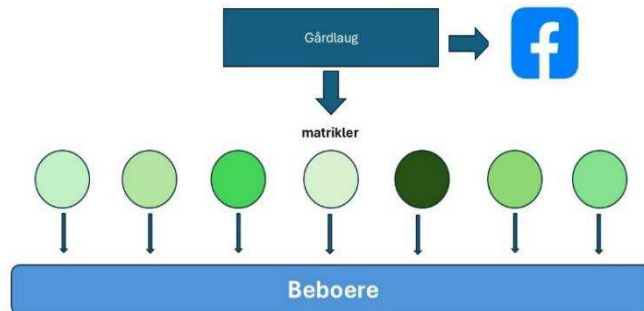
Stemning fra miljøpunktets workshop, World Café i Bethesda, hvor de også studerende deltog.

Uddrag af de studerendes konklusioner omkring vigtigheden af formidling.

Præsentation af handleplan					Slide 5 Overlevering
Kommunikation	Find en repræsentant fra hver bolig forening	Repræsentant få skabt en kontaktmulighed alle beboer i boligforeningen (SMS / FB / Mail)	Repræsentant skal videregive gårdlaugets beskeder		repræsentant
	Kontakt alle boligforeninger om ide til skærme i opgange	Alle boligforeninger skal være enige om at tavler er en god ide	Skærme med tilhørende system bestilles og hænges op	Information når ud til alle beboer ved skærme i opgangen	Skærme
	Beslut hvad info-flyer skal indeholde	Udform velkomst flyer enkelt og præcist	Find en ansvarsperson i hver forening som sørger for at uddele flyer	Ansvarsperson informeres ved indflytninger	Informationsflyer udleveres til alle nyindflytningsbeboer
Stort indbo	Forstå regler for større affald i KK	Formidle til beboer = fællessprog mellem KK, Gårdlaug og beboer	Husordensregler skal opdateres med ny viden om stort indbo og andet større affald		Fælles sprog
	Lav en kalender over faste intervaller for afhentning	Gårdlauget ligger en plan for hvem der bestiller afhentning	Gårdlauget deler kalender med alle beboer i boligkarré	Kalender og dater for storskralds afhentning formidles til beboerne på skærme	Faste datoer
Fællesskab	Lav et link til boligkarréens fælles facebookside	Lav en invitation til FB-siden	Del link og invitation enten gennem mail eller i postkasse	Opfordre til at beboer til at sprede budskabet	Fælles FB-side
	Lav en kalender for arrangementer i Gården for året		Del kalender med beboer via, facebook		Kalender
	Find en person, der vil være administrator	Oprettelse af FB-side for byttekultur	Spred budskabet om FB-siden ved flyer, QR, dialog i boligkarréen		Bytte FB-side
Step på vejen mod					delmål

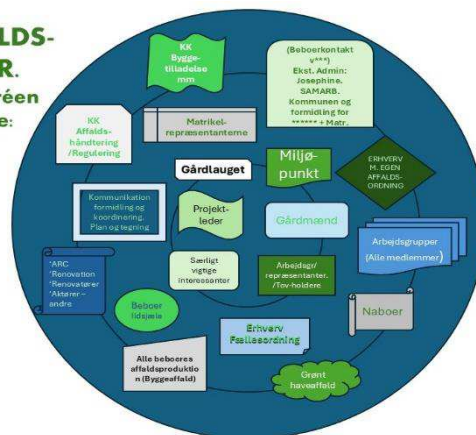
Figur 1

Kommunikationsvejen i karrén

Figur 2 - Interessentanalyse

GRØNNE AFALDS-FÆLLESSKABER.
Torvehallerne-karréen
Interessant-analyse:

Afrunding

Miljøpunktet har ud mere om de enkelte delprojekter, workshops, læring og udviklede værktøjer i den samlede rapport og herunder opdateret vejledning om sortering i hjemmet og anvendt vejledning om at skabe en god, lokal byttekultur. Samlet set vil som vi i 2025 arbejde videre med at anvende læring og resultater i

projektet til at skabe og videreudvikle flere ”pakker om at sortere, bytte og minimere affald i byens boligejendomme – til gavn for vores alles ressourcer og klima.

Vi arbejder også videre med at give input til Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen om, hvordan vi sammen med borgerne skaber grønne fællesskaber og bedre sortering – sammen med borgere i alle aldre.

Teknik- og Miljøforvaltningens oplæg til projektet

Grønne Affaldsfællesskaber i København

- 8-10 projekter
- Midler i alt: 1,8 mio. inkl. moms
- Projektperiode: 01.09.2023 - 31.12.2024

Lebende sparring: Fang Signe fra Grønne Naboløsskaber på signe@gnf.green

Tre ben i det gode projekt:

Fællesskab

- Borgerdrevet: udvikling, opgaver, ansvar
- Hvad vil de? Hvad motiverer dem? Hvilke ideer har de?

Affald

- Reducerer affald eller fremmer sortering
- Fremmer norm om at deltage aktivt i affaldsreduktion i sit lokalområde

Forankring

- Fællesskaber og projekter etableres, så de er levedygtige på sigt og kan afføde nye fællesskaber og projekter

Udvikling af projekter i efteråret 2023

0	1	2	3
Infomøde	Første udviklings-workshop	Anden udviklings-workshop	Opstart af 8-10 projekter
6. september	27. september kl. 9-12	1. november kl. 9-12	november 2023

Du finder den fulde rapport og mere information om projekt, grønne affaldsfællesskaber og miljøpunktets anbefalinger og gode råd, der er kommet ud af projektet og samlet på Miljøpunktets hjemmeside [Grønne Affaldsfællesskaber](http://www.a21.dk/GAF/) - www.a21.dk/GAF/ (se næste side).

I kan også læse [Hvordan får vi kvalitet ind i byttekulturen? - Håndbog til at øge genbrug](#)

Og nyt [Produktkatalog-sorteringsløsninger-i-hjemmet-2.pdf](#)

Af Miljøpunkt Indre By & Christianshavn, Tanja Ærtebjerg, projektleder

Vi byder velkommen til al den viden Miljøpunkt har høstet for Københavns Kommune, i samarbejde med et studiehold fra Aalborg Universitet, lokale borgere og Gårdlauget i boligkarréen ved Torvehallerne i København.

Projektet hedder Grønne Affaldsfællesskaber og har til formål at synliggøre og understøtte borgernes behov når det kommer til affalds- og ressource-sortering i hjemmet og i gården.

Disse erfaringer giver vi nu videre her – så DU kan give den videre igen:

Her er 3 gode tips til sortering og genbrug i hjemmet:

1. **Affald fylder ikke mere, fordi det bliver sorteret. Indret et system, så de hyppigste affaldstyper er mest tilgængelige:**
Madaffald i god arbejdshøjde, en stor beholder til plast, og kun en lille (bitte) beholder til rest.
2. **Giv ting videre, som stadig kan bruges. Dit affald kan være guld for andre.**
3. **Affaldssortering er hverken en videnskab eller en konkurrence – det er `bare´ en ny vane.**

Vi har samlet en udvalgt liste over links, som vi har erfaret har vist sig nyttige igennem vores arbejde med Grønne Affaldsfællesskaber.

For at give dine gode men uaktuelle/brugte ting videre er der her et link til et kort over, hvor din nærmeste genbrugsstation er placeret.

Er I som beboerforening interesserede i at lave jeres egen bytteordning i gården, så findes der her et link til hvordan det kan lade sig gøre. [Byttekultur HER](#).

Københavns Kommune har også en [vejledning HER](#)

[Find din nærmeste nær- og genbrugsstation | Affald KBH](#)

I kan her bestille affaldskilte til hjemmet og gården: [Her: Københavns Kommune](#)

Er der nyttilflyttede i bebyggelses kan denne pakke bestilles: [Flyttekit | Affald KBH](#)

Inspiration til sorteringsløsninger i hjemmet kan [findes HER](#):

Læs mere og find inspiration på København Kommunes hjemmeside: [Affald og genbrug](#)

Hvordan kommer du i gang – sammen med andre:

- Tænk over hvad du gerne vil selv. Drøm gerne stort!
- Overvej hvem du ideelt gerne vil have med (kvalifikationer, type, person).
- Fortæl alle om din plan. Det gør dig klar til at invitere andre med.
- Find tid og sted for første møde, som giver mulighed for at mange kan deltage. Sæt løbesedler op steder, hvor du tænker der er mulige interesserede (opgangsdøre porte, i Brugsen, på biblioteket etc.), læg i postkasser og del ud. Husk at skrive tid og sted, samt e-mail.
- Byd velkommen, fortæl om din plan, lyt til de andre, aftal ny mødedato og hvordan I kommunikerer fremover inden I går hjem. Lidt frugt og kage er altid et hit!

Forslag til ting man kan være sammen om:

- Bytterum og loppemarked
- Begrønning (se links til [grønt tag](#), [grøn facade](#)), have og kompost
- Cykel-reparation og -oprydning. Se [link HER](#)
- Fællesspisninger
- Dele ting; ting-bibliotek...
- Find selv på noget... Affald begynder når fantasien holder op! (Citat Peder, fra Torvehallerne Karréen)

Her er et par links til andre grønne fællesskaber, hvor du kan finde inspiration:

Grønne Ildsjæle – Københavns Kommunes [Grønne Ildsjæle](#)

Grønne Nabofællesskaber – [Et netværk af lokale initiativtagere til grøn omstilling](#)

Link til studierapporten fra Aalborg Universitet [kan ses HER](#)

(Afrapporteringen af projektet til Københavns Kommune er under udarbejdelse, og vil blive lagt op her ultimo december 2024).